

1945, 1. duben. Morava. — *Výzva ilegálního komunistického časopisu „Moravská Rovnost“¹ k zesílení boje proti okupantům v posledních dnech druhé světové války.*

Soudruzí úderníci — vojáci revoluční armády!

Půda rodné Moravy barví se krví nacistů! Tanky stalinské armády duní Moravskou branou a Moravským Slováckem! Největší na světě dělnicko-rolnická Rudá armáda drtí německé okupanty na půdě Moravy.

Jen několik dnů nás dělí od chvíle, kdy se budeme hlásit velitelům Rudé armády k dispozici. Nadešel váš čas! Slovo v příštích dnech máte v první řadě vy, vojáci nového Československa!

Komunistická strana, která vás vede a zná, která spolupracuje úzce s vašimi veliteli, vás zdraví, důvěřuje vám a spoléhá. Jste revoluční armádou, která spolu s rudoarmějci nejen vyžene okupanty, ale i zrádce a nepřátele z řad čes. národa. Jste lidovou armádou, v jejíchž řadách rostou nám generálové příští naší branné moci.

Vyrazte k poslední zteči!

Vystupňujte na nejvyšší míru svůj boj!

Nesmí stát ve vašem okolí jediný telegr. sloup! (7 min. trvá jeho uříznutí). Žádný transport nesmí projet po vaší trati. Rušte dopravu!

Přepadávejte nacisty, hlídky, skladiště, jednotlivce. I beze zbraně lze si opatřit zbraň. Rakouští vojáci už nechtějí bojovat, ti vám rádi dají zbraně. Kteří nedají, těm vezmem!

Každá vesnice nechť má aspoň jednu četvu vojáků. V každém místě se spojte s org. KSČ a nár. výborem ke spolupráci. Není-li NV — utvořte jej. Rozvíňte vlastní iniciativu. Každou hodinou, každým okamžikem se čeká úplné zhroucení vojenského i politického aparátu nacistů.

Každým vaším úderem se urychlí jejich pád!

Soudruzí úderníci, dny vašeho osvědčení jsou zde!

Do boje a k vítězství!

AŮD KSČ Praha. 1945/70. Cykl.

1945, jaro. Čechy. — *Ilegální leták Ústřední rady odborů¹ s organizačními a pracovními směrnicemi pro závodní důvěrníky ROH.*

1. Organisační:

Odborovou práci v závodech řídí tříčlenná závodní skupina, kterou vede důvěrník ROH a dva členové (z nichž jeden bude podle možnosti vybrán ze spolehlivých členů závodního vý-

¹ Ilegální zemské vedení KSČ pro Moravu existovalo od roku 1940. Zemské vedení vydávalo po celou okupaci vlastní tisk. Do roku 1942 to byly „Hlasy z podzemí“, v dalších letech pak „Rovnost“. Po rozsáhlém zatýkání v roce 1942 a po rozbití zemského vedení na Moravě vyvíjely jednotlivé komunistické organizace samostatnou činnost. Během roku 1944 navázaly skoro všechny moravské komunistické skupiny spojení na Předvoj. Po ustavení IV. ilegálního ÚV KSČ koncem roku 1944 podařilo se jim znovu navázat spojení s novým ÚV KSČ a dosáhnout sjednocení všech moravských organizací. Začátkem ledna 1945 se konal ve Zlíně zemský sjezd zástupců všech ilegálních organizací KSČ na Moravě, kde měl hlavní referát instruktor zahraničního vedení KSČ Frant. Janáček (krycí jméno Michalčík). Jeho referát o politice KSČ a poslání národních výborů v nastávajícím rozhodujícím období národně osvobozeneckého boje byl rozmnožen jako instruktážní brožurka pro všechny stranické organizace na Moravě. Na tomto zemském sjezdu bylo zvoleno stranické vedení pro Moravu v čele s R. Rédrem. Časopis „Rovnost“ byl potvrzen jako zemský orgán KSČ pro Moravu. Na jaře 1945 došlo však znovu k velkému zatýkání v Brně a ve Zlíně. Mezi zatčenými byla i část zemského vedení KSČ na Moravě a některé spojky na ÚV KSČ. Styk IV. ilegálního ÚV KSČ s Moravou byl tak znovu narušen.

¹ Ilegální Ústřední rada odborů — viz dokument čis. 124 a 125 a poznámky k nim.

boru). Metody konspirativní práce nedovolují, aby tito činovníci ROH byli vybráni svobodnou volbou na demokratickém základě z osazenstva závodu. Výběr provádí proto KOR (krajská odborová rada), která pověří důvěrníka jeho funkcí. Další dva členy závodní skupiny vybere si závodní důvěrník sám z nejspolehlivějších zaměstnanců závodu. Neznamená to však, že je nutno zakládat závodní organizaci za každou cenu, naopak, kde to z konspirativních důvodů není možné, pracuje závodní důvěrník zatím sám, neinformuje nikoho v závodě o své práci a o činnosti ROH. Vyhlédne si však spolehlivé pracovníky, aniž je zatím do něčeho zasvěcuje a má je pouze v evidenci, až bude třeba, aby jim svěřil konkrétní pracovní úkoly. V žádném případě nesmí nikoho v závodě ani nikoho ze svých známých nebo snad z jiných pracovníků odborového hnutí, které snad osobně zná, informovat o ROH a je povinen na jakýkoliv dotaz každému popřít svou účast na činnosti ROH. S každým, kdo by porušil tyto nejzákladnější zásady konspirativní práce, naloží ROH jako se zrádcem. Závodní důvěrník smí být ve styku pouze se svou spojkou z KOR, od níž přijímá pokyny a jíž sděluje vše, co si přeje oznámit vyšším orgánům ROH. Touto cestou může také oznamovati své námitky proti směrnicím a pokynům vyšších orgánů ROH, své podněty, návrhy atd. Spojka musí všechny takovéto stížnosti a náměty bezpodmínečně hlásit vyšším orgánům a tak je zaručeno, že naši pracovníci v závodech budou mít přímý podíl na usneseních a rozhodnutích vyšších orgánů ROH, a že bude v hnutí zachován princip demokracie v nejvyšší míře, jak to dovoluje konspirativní charakter naší práce. Ostatní členové závodní skupiny nemají a nesmí mít ani vyhledávat styk s vyššími orgány nebo s ostatními pracovníky ROH. Dokud nebudou vydány jiné pokyny, nesmí být v závodech rozšiřována organizační síť nad tuto tříčlennou závodní skupinu.

2. Aktuální pracovní úkoly:

Závodní důvěrník musí si na základě směrnic vydávaných ÚRO ujasnit hlavní zásady a cíle ROH.

Musí bedlivě sledovat poměry v závodě po stránce politické — názory dělnictva, politické hnutí v závodech, vztahy dělnictva a úřednictva, vedení závodního osazenstva, hospodářské — stav výroby a výrobních prostředků, sociální — zásobování zaměstnanců, mzdy a platy, poměry v závodním výboru nebo v důvěrnickém sboru a poměr dělnictva k těmto orgánům, vojenské — Werkschutz,² jeho početnost a výzbroj, přípravy vojenské k obraně závodu, po př. k jeho zničení, PO,³ její výcvik a možnost využití jí jako závodní milice, zjišťovat, jak by bylo možno dělnictvo závodu vyzbrojit, kde je možno opatřit si zbraně a jaké přípravy je třeba podniknout k obraně závodu před zničením.

O všem, co zjistí, informuje organizaci a zařídí se dále podle jejích příkazů. Při tom je třeba, aby zachovával naprostou disciplínu, neboť všechny nedůslednosti a neukázněnosti ohrožují jak práci v závodech, tak i celou organizaci.

AÚD KSČ Praha. 1945/740. Cykl.

[197]

1945, duben. Boskovice. — Pokyny ilegálního okresního národního výboru¹ místním národním výborům s vytýčením úkolů v posledních dnech války a v prvních dnech po osvobození.

Předběžné pokyny

a směrnice pro práci místních Národních výborů

Aby přípravy a dispoice pro přebírání správ obcí, předběžná činnost MNV a provádění celé

² Werkschutz — závodní ochrana, nacistická polovojenská organizace, která střežila závody a továrny.

³ PO — protiletectká ochrana, organizace ustavovaná za války v továrnách z tzv. protektorátních příslušníků.

¹ Vytváření ilegálních národních výborů na jaře 1945 značně zesílilo nejen na Moravě, ale i v Čechách. Ve zprávě I. krajské konference KSČ pražského kraje po osvobození se o tom říká: „Už v dubnu byly podle po-